

Lap: igazság

Megjelent: 1940 DEC. 8

Razzia a könyvtárakban

*Többen és többet olvasnak, mint a háború alatt
Az ízléssel még mindig baj van — Előretörtek
a klasszikusok és a falukutatók*

Késő délután van, a könyvtárban élénk a forgalom. Igen vegyes a közönség. Diákok és fehérhajú nagymamák, munkások és nyugdíjasok: izlések találkoznak Cronin-tól — Dosztojevskijig és szemmel láthatólag nagyon jól megférnek egymással.

— Igen, — halljuk a felvilágosítást, az ízléssel még mindig baj van. Egy esztendő alatt nem lehet hatékonyan rávezetni mindenkit a helyes útra. A legártatlanabb arccal keresnek még ma is fasiszta könyveket, csupán azért, mert valaki olvasta és azt mondta, hogy szép.

Goethe-reneszánsz

Ebbe a könyvtáriótkba, itt a hatodik kerület szélén főleg nyugdíjasok, kispolgárok járnak. Jelentékeny részük a klasszikusok híve. Érdekes, mekkora reneszánsza van Goethének! Fausztját, Wertherét és költeményeit egyaránt keresik. Újjászületésüket élik a nagy orosz realisták is, főleg Dosztojevskij és Tolsztoj, igen nagy a kelendősége Puskin örökbecsű Anyegin-jének Berczy Károly hervadhatatlan fordításában. Igen sokan keresik Csehov elbeszéléseit.

— Van egy jó huszonöt százalékos, valóban irodalmat olvasó közönségünk — mondja a könyvtáros. Ők már ha nem is csalhatalan, de egészséges ízléssel olvasnak és rendszeresen. Ebben a közönségrétegben moztanában *valami őszönös vonzódás van a klasszikusok felé.* Általában: többet és többet olvasnak, mint a háború alatt.

— Milyen a kelendőségük a magyaroknak?

— Furcsa, hogy még ez a jobbnak mondható olvasótábor is elsősorban külföldi könyvet keres. Mindamellett legjobban *Móricz Zsigmondot, Móra Ferencet, Kassák Lajost, Illyés Gyulát* olvassák és szokatlanul nagy az érdeklődés a falukutató munkák iránt. *Márainak* megvan a maga meghatározott publikuma, amelynek nem írhat eleget a szerző. A közönség más része, főleg amely eseményességet kíván a könyvtől, idegenkedik a formaművész, gondolkodó Máraitól. *Török Sándor* nagyon népszerű, főleg újabban, amióta a rádióban is gyakran hallják. *Illés Bélával, Gergely Sándorral* még nem nagyon barátkozott meg a publikum.

És van a közönség másik — sajnos, még mindig — nagyobb része, amely-

nél *Cronin, Bromfield és Margaret Mitchel* a nagy író. Ugyanezek az olvasók keresik halálra *Harsányi Zsoltot*. Ennél az olvasórétegnél elsődleges szempont az is, hogy a könyv új legyen. Nagy baj van az ízléssel, az elrontott ízléssel. Mert meg vannak győződve arról, hogy irodalmat olvasnak. Miért? Mert ezek a szórakoztató *Courtish-Mahler*-utódok irodalmi jellemben jelennek meg. Veszélyesebbek tehát, mint a magukat egyáltalán nem kendőző fércművek. A könyvtárak természetesen következetes felvilágosító munkát folytatnak, hogy pallérozzák a közönség ízlését, kemény munka ez, mert sok hosszú esztendő bűnet kell helyrehozni.

Még néhány érdekesség: tavaly nagy kelendősége volt *Darvas József*: Város az ingoványon c. könyvének, amely őszintén megmutatta, miért jutottunk oda, ahol vagyunk. *Szokatlan az érdeklődés a politikai és szociológiai munkák iránt is.* Tájékozódni akarnak az emberek.

Kölcsönkönyvtárak alkonya

A Fővárosi Könyvtár fiókjai áldozatos munkát végeznek. De eredményesebb lehetne tevékenységük, ha nagyobb anyagi lehetőségek állnának rendelkezésre. Pénz, pénz, pénz kell, az elferdült ízlés elleni küzdelemhez is! Pénz kell és sok jó új könyv.

Egy azonban vigasztaló: razzliák során megnéztünk néhány kölcsönkönyvtárat is; ennek az intézménynek napja bizony letűnőben van. Igen sok észrevétlenül múlt ki látóköriünkől, többet most számolnak föl. Örvendetes tény ez, hisz az *ízlésrontás főszékelt ezek a magánkölcsonkönyvtárak* voltak, amelyek természetesen az üzletet tartották szem előtt. És mivel Cronin és társai jelentették a boltot, így terjesztették a giccs és a ponyva fertőző miazmáit. Drágák voltak ezek a kölcsönkönyvtárak: ez a főok, hogy közönségük fokozatosan megcsappant. *Ha ezen a kerüldúton is, de remélhető, hogy az elrontott ízlésű emberek, talán csak azért, mert nincs pénzüik: visszatérnek az irodalomhoz.* Hiszen évi tíz forintot mindenki zsebe elbír.

És még egyet: az *iffúság lesz az egészséges irodalmi ízlés kovásza.* Az ő kezükben nem látni *Bromfieldet: ők Mannról, Proustról és Duhamelről vitatkoznak. Razziánk megnyugtató eredménye ez...*